

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ersättningsberättigande basskifte Jordbruksverksamhet Jordbruksmark

---

Antti Hietala

Utbildning om åkerstödansökn 2023 för
kommuner, NTM-centraler, rådigavre och
övriga intressentgrupper

14.3.2023

Presentationens innehåll

- Ersättningsduglighet, ansökning och byte
- Fogande av arealer som förbättrar formen av basskiftet
- Jordbruksmark och kravet på jordbruksverksamhet
- Ändringar i anmälning av jordbruksmark

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ersättningsberättigande basskifte

Ersättningsberättigande 2023-

- Ersättningsberättigande är skiften som var ersättningsberättigande inom miljö- eller kompensationsersättning 2022
- Skiften vars markanvändningslag var naturbete eller –äng och var ersättningsberättigande endast inom kompensationsersättning förblir oförändrade
- Dessutom man kan ansöka om ersättningsberättigande till skiften som kommit i jordbrukarens besittning genom ägoreglering (Srf 77/2023 15 §)

Ersättningsberättigande 2023-

Ägoreglering

- Beroende på prövning, ansökning öppnas årligen på s.k. ansökningsförordning
- Areal måste vara jordbruksmark
- Beviljas om nyskiftesplan har vunnit laga kraft och ägorna tagits i besittning

- 1) nyskifte enligt 9 kap. i fastighetsbildningslagen (554/1995),
- 2) ägoreglering enligt 23 § i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977),
- 3) ägoreglering enligt 63 § i lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005),
- 4) ägobyte och överföring av område enligt 75 § i lagen om enskilda vägar (560/2018),
- 5) ägoreglering enligt 2 § i lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt (451/1988),
- 6) ägoreglering enligt 53 § i banlagen (110/2007).

Ersättningsberättigande 2023-

- Areal förlorar sin ersättningsduglighet om
  - areal tas ur jordbruksanvändning (jordbrukare eller övervakning)
  - areal där jordbruksverksamhet inte konstaterats under tre på varandra följande år
- Om ersättningsduglighet har avförts 2023 eller senare, kan det återfås om skiftet återtas i jordbruksanvändning. Då måste man lägga fram ett geotaggat fotografi.
  - Villkorlighetens kravet på permanent vallbestånd gäller inte skiftet om det var odlingsbar 31.12.2022
- Om areal som till sitt markanvändningsslag är naturbete eller –äng och som är ersättningsduglig endast inom kompensationsersättningen bytas till åker, areal förlorar sin ersättningsduglighet
  - Duglighet beviljades 2015 för att främja bevarandet av dessa områden

Ersättningsberättigande 2023-

Byte av ersättningsduglighet – skiftena har samma ägare

- Skiftena måste vara av samma markanvändningslag
- Den totala areal som ska bytas är mins 0,2 hektar
- Skiftet som duglighet bytas till ska inte omfattas av kravet på permanent vallbestånd
- Duglighet får överföras endast från sådana ersättningsberättigande basskiften, där det året före överföringen har funnits godkända jordbruksskiften
- Duglighet kan inte bytas tillbaka till ett skifte från vilket det har bytades
  - före icke-produktiva investering
  - före restaurering till våtmark
  - före stödd beskogning

Ersättningsberättigande 2023-

Byte av ersättningsduglighet – skiftena har olika ägare

- Samma krav som ovan, och utöver dem
- byte är endast tillåten inom samma NTM-centralens område
- markägaren behöver inte vara odlare
- skiften behöver inte att vara på samma stödansökan
- markägaren söker om byte

Ersättningsberättigande 2023-

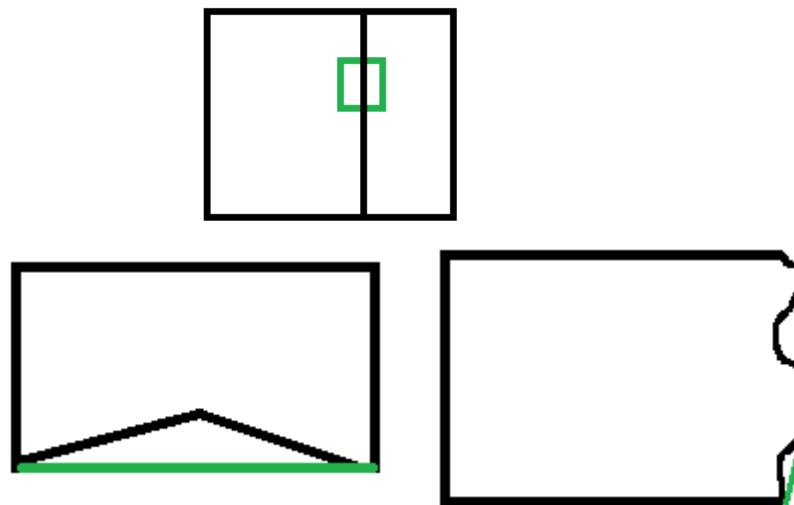
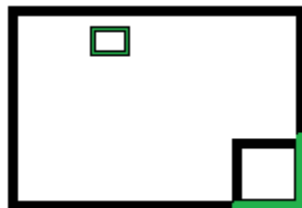
Fogande av små arealer till ersättningsduglig åkerskifte

- Berår på budgetens anslag, fastställs på ansökningsförordningen
- Avslagning av hinder som försvårar odlingsåtgärder och andra ändringar som förbättrar formen på basskiftet
- Kan fogas av ett basskifte som etablerades på arealen av odlingshinder
- Tillsättnings kan vara högst 5 % av arealen av ersättningsduglig basskifte men ändå högst 0,5 hektar
- Om den röjda arealen är större än den maximala arealen, måste en ny basskifte etableras om den arealen som överskrider arealgränsen
- Om areal var inte odlingsbar 31.12.2022, överskridande areal omfattas av kravet på vallbestånd
- Areal som redan omfattas av kravet på permanent vallbestånd, kan inte fogas till ett ersättningsdugligt basskifte under de följande åren

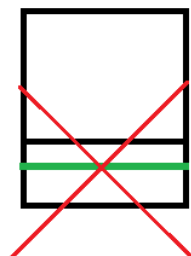
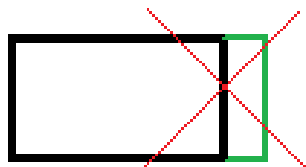
Ersättningsberättigande 2023-

- Tillåtna tillägg

- Förbjudna tillägg

- Tillägg som inte förbättrar skiftets form

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Jordbruksverksamhet

Jordbruksmark

Jordbruksverksamhet

- Minimikrav på alla skiften och alla arealstöden
- Kravet varierar beroende på vilken växt har anmälts
  - Växtbestånd ska anläggas genom sådd eller plantering med en tillräcklig mängd utsäde eller plantor senast 30.6.
  - Sikta på att producera en marknadsduglig skörd
    - Gör sedvanliga odlingsåtgärder, gödsla och ta hand om växtskyddet
- Fodervallar ska slås eller betas senast 31.8.
- Odlingsväxtens rötter ska ha jordkontakt (alla arealstöden)
  - Om jordkontakten finns inte, areal kan tas bort från basskiftet (ns. table top –viljely)

När är en nyröjning eller ett gammalt skifte jordbruksmark

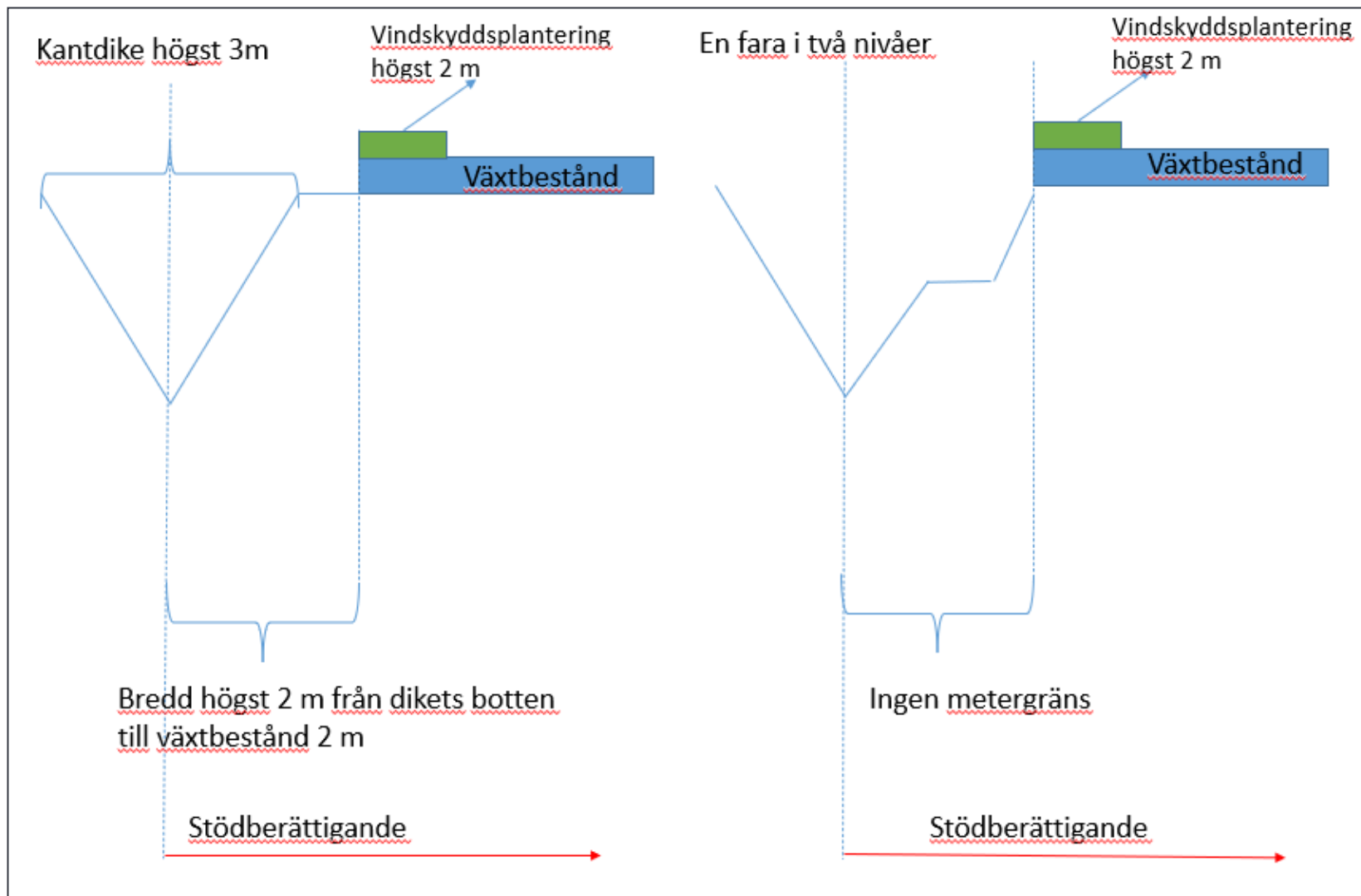

- Skiftet ska vara odlingsbart från och med 15 juni fram till växtperiodens slut
  - De normala iståndsättningsåtgärderna som jordbruksverksamheten förutsätter har utförts
  - Åkerns odlingskick ska ombesörjas aktivt
    - Marken är åker, upptorkningen fungerar
    - Växtligheten består huvudsakligen av växter för jordbruksmark, inte till exempel vide, dunört eller älggräs som är typiska för impediment
- Naturbetet uppfyller kraven på permanent gräsmark, och det maximala antalet träd och buskar och deras täthet överskrids inte
  - Ett avverkningsområde kan bli jordbruksmark endast om arealen uppfyller kraven för permanent gräsmark: vall- och gräsväxtlighet i minst fem år

Vad hör till arealen av ett bas- och jordbruksskifte 1/2

- Vindskyddsplanteringar inom skogsjordbruk
- Översvämningsplatåer i fåror i två nivåer med renar, som baserar sig på planer enligt vattenlagen
  - Om arealen inte ingår i miljöavtalet och det inte har betalats ersättning för icke produktiva investeringar för den
- Diken med vissa begränsningar
  - Tegdiken och andra diken, vars bredd inklusive dikesrenen inte överskrider tre meter och som inte ligger i kanten av ett basskifte
  - Högst tre meter breda kantdiken fram till mitten av diket, när avståndet från mitten av diket till jordbruksskiftets kant är högst två meter
  - I diken och icke odlade dikesrenar enligt beskrivningen ovan kan det finnas träd och buskar, när de är högst 1,5 meter höga
  - **Arealen av ett dike kan läggas till ett basskifte om diken har täckdikats eller diket är tillräckligt smalt**

- Om miljöavtal om skötsel av en fara i två nivåer, skall ett separat basskifte göras av arealen

Vad hör till arealen av ett bas- och jordbruksskifte 2/2

- I genomsnitt högst fyra meter breda mångfalds- och skyddsremсор
  - Skyddsremсор kring vattendrag (obligatoriska)
  - Mångfaldsremсор kring basskiftets övriga kanter (frivilliga)
    - Kravet på en 1 meter bred dikesren vid utfallsdiken gäller inte längre
- Ändamålsenliga odlingstekniska vändtegar
  - Kravet på en maximal bredd på tre meter på vändtegar gäller inte längre
- För odlingen nödvändiga skötsel- och körgångar för fleråriga trädgårdsväxter
  - Gångarna ska dock vara jordbruksmark

Skogsjordbruk

- Skogsjordbruk
  - Träd och buskar kan användas som vindskyddsplanteringar i kanterna av sådana basskiften som inte gränsar till skog
  - Träd- och buskplantorna ska **planteras så att de följer basskiftets kant** och dess form
  - Planteringsområdets totala bredd får vara högst två meter
- I stödansökan anmäls den faktiska odlingsgrödan och dessutom uppges om man har planterat vindskydd

Tagande av skifte ur jordbruksanvändning och återtagande

- Det blir enklare att ta areal ur jordbruksanvändning och återta arealen
- En areal som inte uppfyller villkoren för jordbruksmark ska tas bort från basskiftet genom gränskorrigering eller så ska hela basskiftet passiveras
- Om arealen återtas för jordbruksanvändning kan den återföras till basskiftets areal
  - Areal som återtas ha samma "egenskaper" som före borttagandet (ersättningsberättigande, krav på vallbestånd...)
  - Karenstiden på fyra år gäller inte längre
- Gäller också förbindelseskiften

Tagande av skifte ur jordbruksanvändning och återtagande

Växtkoden "Tillfälligt icke odlad areal" slopas

- Till arealen av en växt som anmälts för ett jordbruksskifte kan i fortsättningen räknas
  - Ensilagebalar, foderstuka, gödselstack (om inte anlagd från grunden) som skördats från skiftet, när dessa inte har lagrats på samma ställe i flera år
  - Växtlighet som inte gått i brodd på grund av väderförhållanden
  - Mark där skiftets nackdiken eller tegdiken grävts (1 år)
- Som träda kan följande anmälas:
  - Arealer som blivit osådda (beroende på situationen svart-eller stubbträda)
  - Arealer där växtligheten förstörts under vintern
  - Arealer som kräver grundläggande istandsättningsåtgärder (täckdikning osv. om den inte görs efter skörden)

Tagande av skifte ur jordbruksanvändning och återtagande

Växtkoden "Tillfälligt icke odlad areal" slopas

- Av skiftets areal ska tas bort de arealer som inte längre är i jordbruksanvändning
  - Arealer som man har inte tagit hand om under en lång tid
  - Arealer som främst som för förvaring och som inte är i växtföljd: gårdens alla foderbalar eller maskiner
  - Lagring som inte hänför sig till odling: byggnadsmaterial eller virke från en avverkningsplats
  - Byggarbetsplats; produktionsbyggnader, väg- eller banbyggen
  - Rasthagar, gårdsområde, väg

Tagande av skifte ur jordbruksanvändning och återtagande

- Arealer där ingen jordbruksverksamhet konstateras under tre på varandra följande år passiveras
- Tillsynen tar bort icke odlade arealer från basskiftet
- När jordbrukaren återtar areal för jordbruksändamål som förvaltningen har tagit bort, ska hen lämna in en s.k. platsbunden bild (eller andra tillräckliga bevis) som bevisar att arealen är jordbruksmark
- Passivering av skiften som har inte anmälts på två år fortsätter

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

